

(CU PREA'NALTA VOE.)

GAZETA

D E

TRANSILVANIA.

БРАШОВ

№ 9.

7. MAI 1888.

Діла Редакції — Бґгарія — Бґрна — Спанія — Бґтаннія-Маре — Цара-Романіека — Географі-Дол.

ДВА ДІА ГВАДІАКІВ.

Домнілорі Бґрна ан анґла ачеста треі но-
веле поагетени ши літераре ан Брашов, ши
тре каре снґгарь чеа немцелекз аре песте 600
де пренґмеранці, деретхторіал де Поетз нґ маі
боек сз прїмелекз деодатз кґ поста де лґнї
ші пакетґрїле пренґмеранцілор да газета ро-
манеаскз, дїна прїчїнз, кз нґ есте лок знде
сз ле ашезе, чи о парте маре дїнтр'ачеле сз
рзмке пр жої кґ газетеле знґрешї, каре сґнт
кґ мґлт маї пґрїне. Д. Постмаїстерґ аре ас-
тхдатз арент, дар' нґ пентрґ тотдешна, ши
ної нґ анґрзїарзмґ а ши скрїе ла Дїрґкція
пошелор, ка сз нї сз рїдїче асфелїґ де
педекз дїн мїжлок. Пзїнз атґнчї Д. Д. Ңегторї
вор абеа вґнґрате а рзкда ампрезнз кґ ної,
мґлацмїнд лґї дґмнезес', кґмкз сз фаче ши
кґлт ведемґ.

Тотдодатз, дїн прїчїнз кґвїоасз ноз кґ-
носкѳтз, пофтімґ пе Д. Д. Пренґранції дїн Ар-
делл ши Бґгарія, ка анкз пе семестрґла зрмз-
торїґ сз ши маї трїмїцз адреселе сале аз-
тїнеше саз немцеше ши кґлт сз поате де кґ-
рат скрїе, рзмїнд афарз дїн трїнелеле орї
че прїоосрї, каре ла нїчї о редакціе нґ се
їаґ ан самз (везї маї мґлате ан адаосґла ла
Фоеа літерарз де асгззї.)

БНГІЯ.

Арад. Ан партеа ачеста де лок, зн
взрбат анїсфлечїт де сфлнтґла фокз ал на-
ціоналісмазї, фзкз новїла ача хотзрре, ка
тоатз абереа са, каре фаче 6000 Фл. арїнт

сз о ларе дґнз моарте снре, антїмерїа знґї
їнтїтзт пентрґ крешереа фетїцлор де ро-
манїс. Анкз, фїїндкз маї сґс нґмїтґла капї-
тал нї поате лене сз деопере тоате кїелтґ-
ееле, кате с'ар пофті ла зн асфелїґ де ін-
стїтзт кроїт ши антокмїт дґнз зн план,
дґнз каре сз сз поатз да о крешере амз-
сратз трекзїнцлор сексзлґї фемеекз, аша
сґнт пофтіцї прїн ачеста тоцї бїнесїмїто-
рїї фїї ал нації, ка декзмба с'ар маї афла
взрбацї анторкїнд ан мїнтеа лор асфелїґ
де кґцет сфлнт де а'ші анзестра нація ан-
тр'ачеста кїп, аншїїнцацї фїїнд деспре ачеста,
сз лґкре ан ампрезнз анцелечере кґ тоцї.
Дзкрґ сз поате кґноаще маї пе ларг дела
П. Парохґла дїн Арад Теодор Арон.

— Каре пґтере пре пзмант е ан старе
сз амдзлечеаскз віаца, маї мґлт декжт фе-
меїле? Дар' кїнд? атґнчї кїнд кзатївіреа іні-
мїї ши а дґхлґї фемїлор аґ ажне треапта
ачеа, каре о чере де сїне оменїреа. Всте аче-
аста максїмз, кґноскѳтз де тоате неамзрїле
лґмїї, де пе акзрор окї пікарз солзїї чеї грощї
а прездекзцілор ши а оарелор апзкзтзрї, кґм-
кз фетїчїреа знґї сґат, а знеї нації, ан нї-
мїк нґ ши афлз темейґ аша де пґтернїк, ка
ан пачеа ши ан стареа чеа лїнїцїтз а фа-
мїїлор, антрґ андестзлареа ача де дзр
дїн донтрґла касї, ан нґмерґла чеа маре а
Корнеїїлор. Крешереа, прїн зрмаре фетїчїреа
неамзлґї оменекз сгз пе брацелє маїчелор.
Че андрептарїґ прїмеше дґхлґ прзвнчїлор дїн
сїндл ачелора, маї мґлт тот ачела 'а цїне-

Оаре фкхѣтам ної ромжнїї пзхнз акѣм дестѣла ла ачестѣ страшнїкз даторїе кзтрѣ. Фенїре, кзтрѣ ної аншїне, де а не креще фїчеле ноастрѣ мзкар. нѣмаї пропорціонал крещерїї дате пзрцїї взрещтещї, ласѣ на сѣ антрѣбе алцїї. Аѣга зїкѣ нѣмаї: Ферїче де ачѣ нацїе, акзрїа фечоаре крещѣте антрѣ кзрщценїе анфереаскз, аѣ прїлеж а сѣ прещтї сѣ фїе соцїї шї маме ферїчїтоаре де фамїлїї; ферїче де ачїї тїнерї, каре кпшїтѣ тѣверѣа лор, каре ле дѣкѣ ла алтарїс; ферїче де тѣрїї орї ферїче де ачїї іскїторї де оменїре, карїї прїнїнстїтѣ орї фолосїтѣаре ар дорї сѣ рещтѣ орнїчѣаскз антрѣ ачест кїп раїса пзмжнїтѣк.

В И В Н А

Дїнтрѣн преа налт Патент дела 1837 Ноемвр. 5. нѣма акѣм прїн (Beobachter) вестїт кѣноащѣмѣ, кѣм кз Нрегъ нѣмїнїа Са Амператѣла нострѣ сѣл андѣрат а порѣнчї, ка тоате леїлае шї андѣтѣке оржнѣделї ешїтѣ пзхнз акѣм пентрѣ Дерегзторїїле пощелор мзрїтї Амперзїеї, сѣ сѣ іа ла о черчетаре страшнїкз, дѣнз каре апот сѣ сѣ хотѣрїкзї нѣ нѣмаї дрентѣрїле Статѣлї пзхнз ѣнде сѣ антїна антрѣ ачѣста, дѣр шї пентрѣ кредїнчїшїї сѣнѣшїї Преанѣлїїї Сале сѣ се пѣе ла кѣле тоате андѣнїрїле кѣте сѣ пѣт ащепта дела їнстїтѣтѣла де пощѣ; іар маї алес транспортѣла де фрахт сѣ дѣ тзїат де тот де кзтрѣ Дерегзторїа пощелор; тот деодатѣ сѣфера дрентѣрїлор лор сѣл маї мїкшорат. Ан ѣрма ачѣстора сѣ ашѣзѣ о карте де леїї пентрѣ пощѣ, ла каре вор фї сѣнѣсѣ Дерегзторїїле пощелор, анчѣпнѣа дела а. 1838 Іуліе 1. афарѣ де челе дїн ѣнгарїа шї Трансїлванїа. Новала немцаскз маї сѣс нѣмїтѣ не фзгзѣщѣе песте пѣцїн шї пѣвлїкареа леїлор постале.

С П А Н І А

Дон Карлос маї органїзѣ дїн ноѣ патрѣ сѣл чїнчї баталїане, шї вреа сѣ анкредїнчѣзе апзрареа четѣцїї встѣлла ла о трѣпнз де солдаци адѣнацїї дїн Мадрїд шї дїн лонтрѣла Спанїї. Ачѣста вздѣще ла дѣнѣла ѣн прѣнѣс де некрѣдїнцз дїн партеа їнсѣргенцїлор сѣї чѣлор векї. вестѣе, кѣмкз нотарїѣла Мѣнїагоррї ла 18. ар фї рїдїкат сѣтеагѣла не агѣрнзрїї ан Тїнѣскоа кѣ 300 де патрїоцїї, анкѣл тѣрѣсѣрѣ. Ампротїва ачѣстѣїа трїмїсѣ ел ѣн баталїон шї 40 кзлзрѣцїї дїн Толоса, дѣр сѣ спѣне кѣмкз еї аѣ трекѣт ан партеа лѣї Мѣнїагоррї. Де ачѣстом сѣ фкхѣрѣз веїцї фоарте не потрївїте; аѣга шїмѣ, кѣмкз ел арѣ їнфлѣенцѣ маѣ ан Спанїа. Ва анчѣнѣ їнсѣррекцїа кѣ канїї сѣї. — О банѣз де їнсѣргенцїї карлктїї дїн каталонїа анкѣ е рїсїпїтѣ.

Б Р И Т А Н Н И Я - М И Р ъ .

London 27. Apr. Парламентѣла іарѣ сѣ адѣнз, шї касѣ дїн жос аѣ цїнѣт дѣз сѣсїї, ансѣ пзхнз акѣм нїмїк ансѣмнат нѣ сѣ лѣкрѣ. — О парте дїн преоцїмеа, Ірландїї аѣ фкхѣт протѣстацие асѣпра пропозицїї Мїнїстрїлор пентрѣ зѣчѣїеле (дїжме.) Преоцїмеа де дїчї нѣ е мѣлѣсмітѣ кѣ ачѣеа, кѣ о андрентарѣ сѣ шї чѣарѣ плаѣа шї венїтѣла сѣѣ дїн вїстїерїа цзрїї; еї черѣ зѣчѣїала, шї орї кѣ кѣтѣ грѣстате лшї вор стоарче ал сѣѣ дѣла дрѣндаторї шї дѣла домнїї локѣрїлор, еї маї дїнѣ врес сѣ сѣ тот черте, дѣкѣт сѣ шї алсе дрентѣла сѣѣ.

Ц А Р Я - Р О М Ѧ Н Д А С К Ѧ .

Екѣрѣцїї 29. Apr. О кореспондѣнцѣ немцѣаткз спѣне, кѣмкз Агѣнтѣла ачѣстѣїї Принцїпат ла Поарта Отоманѣ Д. Арїстархї, ар фї соїт маї наїтѣ кѣ пѣцїн дѣла Константїнопол акасѣ. Адѣче кѣ сїне маї мѣлатѣ скрїсорї шї Фермане *) пентрѣ Прїнцѣла шї пентрѣ Коїарїї Цзрїї. Антрѣ фермане естѣ ѣнѣл, каре кѣпрїнде хотѣрѣреа Сѣлтанѣлїї асѣпра амперекерїлор, че сѣл антїнїтѣт ан анѣл трекѣт антрѣ адѣнареа де Царѣ де аколо шї антрѣ консѣлѣа рѣсѣкѣ Рїкман, пентрѣ адаоцѣреа ѣнѣї артїкол де леїе ла Регѣла аментѣла органїк ал патрїї. Ачѣла ферман, дѣнз кѣм скрїе Кореспондѣнтѣла, ар фї пѣртїнїторїс партїзанїлор рѣсѣцїї. Генерал консѣлѣа рѣсѣк баронѣла Рїкман анкѣ сосеїе дїн Константїнопол ла Екѣрѣцїї, ѣнде сѣ паре, кѣмкз ан адѣнареа обѣщѣаскз анкѣ нѣма акѣм анчѣпѣтѣ, сѣ ар пофтї ла ѣнеле лѣкрѣрїї фїїнцѣ де фацѣ а дѣнѣсѣлїї; антрѣ ачѣеа сѣ зїче, кѣмкз песте пѣцїн іарѣ сѣ ва антоарче ла Константїнопол. — Ан ѣрма ѣнїї Ноте трїмїсѣ дела аналта Поартѣ ла тоате Солїїле шї консѣлатѣрїїле еѣропене прѣкѣм шї а маї мѣлатор, порѣнчї, сѣ ва антрѣпрїнде ан Провїнцїїле ромжнѣшїї о нѣмзраре де персоанѣе ачѣле, каре трѣсѣк сѣе окротїреа консѣлатѣрїлор стрѣїне (ачѣста сѣ фѣчѣа шї сѣе Прїнцїї чѣї маї дїн наїтѣ дїн време ан време.) О асѣфѣлїѣ де мѣсѣрѣ естѣ фоарте ачѣокумїтѣ ка сѣ аѣѣте ла венїтѣрїїле вїстїерїї, дѣр пентрѣ мѣлцїї прївацїї ва пѣтѣа фї неплѣкѣтѣ. — Вкѣселенцїа са Командїртѣла мїлїцїї нацїонале, фратѣле Мѣрїї Сале а Прїнцѣлїї, кзлзторї ла кѣї ла Карсѣбад пентрѣ антрѣїреа сѣнѣтѣцїї. Асѣменеа кзлзторїї вор фачѣ ан бара ачѣста маї мѣлцїї дїн Новїлїї Цзрїї ачѣстїа.

*) Тоате дѣкрѣтѣрїїле шї скрїсорїїле ешїтѣ ан нѣмеле Сѣлтанѣлїї сѣ нѣмекѣс Фермане.

А Ф Р И К А

Ачеаста парте дин амеа беке кспринде 530 мii де милиард пзтрате, де тоате пзрциале е анкспиратз кз маре, нма кз асиа сз ампревнз прин ангвцимеа де пзмнт свес. Клима есте престе тот фоарте феринте нмаи ан мвнци чей маї налци каде чеба зпадаз (неа). Продактзри аре млате де каре анкз нз сз афаз ла ної.

Дзквитории афарз де тзрчи ши де колоииле дсе дин европа нз сжнт алуци кватитивауи; iar' Номази сжнт: Магрии, Аравии, Каферии, Хотентоци, хоци де маре сз афаз фоарте мвци. Нзмврла Дзквиторилор есте кам ла 150 милиоане. Релиция е мохамеданз, крешинеаскз ши фетишанз.

Статэриле ши четэциале

Ан Вринт е Кахира ши Александрия, Дамията ши Акбир; Ан Сахара: Мзрск; Ан Нвкия: Донгола, Ан Камбеш: Гондар; Ан Бербереа е Марокко Тенис, Триполис, Физ; Ан Свдан, Тимектз, Ан Каплана (ла мвнтеле кнеи нздежди) Капштадт, Ан Гинеа: Абомех; пе цзрмэриле де кзтрз рзскрит: Меланда ши Мозамбик.

Инсэла маї де фрэнте аре: Мадеири инсэлае Канарие, Мадагашкар, Ст. Елена знде роки Наполеон ш. а.

А М В Р И К А

Аре ан тот кспринсэ 750 мii де милиард пзтрате ши есте де тоате пзрциале спзлатз де мзри. Клима ла мiazноапте ши ла мiazкзи есте рече, ла мижлок фоарте калдз, ансз тотш дспз анзлцимеа локврилор сз деосивеше. Продактзри сжнт ан Америка фоарте млате, каре нз сз маї афаз ан алте пзрци а лэмii.

Дзквитории чей беки дин Америка, пе карии ай афларз европении аколо, кжнд сз афаз партеа ачеаста а пзмжнтэлаш (1492) сжнт афарз де Первані ши Мехикані тот вжзторі ши пеккарі ши сз нзмекс парте мариндиані дин причинз, кзчи кжнд саэ афлат маї антжи Америка, крездрз оамені кэмкз ар фи о парте дин Индия. Индиані ачешиа анкз пзнз акзм сжнт фоарте крззи ши рзскоиничи, маї алес знде н'аз стрзвзтэт кватэра европеанз. Де 300 де ани анкоаче сз ашззарз европении фоарте мвци ан Америка формжнд статэри ноз, млате ши пзтерниче. Ла ачешиа сз афаз спре катжонэра оменирии о мвциме де оамені Негрии дин Африка кэмпзрауи кз бані ши рокии. Чей карии сз наск прин местекареа европенилор кз Негрии сз нзмекс Мэлауци; чей нзскци дин Индиані ши европении сз зик Местичи; дин Индиані ши Негрии Самбос. Првничии европенилор нзскци ан Америка сз кiamз Креолі. Тоци лзквитории америчии вор фи ка ла 42 милиоане.

Релиция ла Американі чей беки есте фетишанз ши окии лор анкз атата сжнт де антвнекауи, кжт асия аз чеба иде деспре дзмнезире; iar' антре европении ашззаци аколо доминише релиция крешинеаскз маї алес католикз ши протестантз.

Конституцие ла Американі чей беки афарз де Первані ши Мехикані маї нз есте, чи фиеше каре е силт маї млат сингдрэ сз ши апере персоана са. Дин противз европении сзпсінд пзнз знде пзтдрз сз стрзватз пе американі, антемеларз претэтиндені домини ши репбеличи.

Статэриле америчии сжнт: Ан Америка де мiazноате Канада кз четатеа Квебек, есте ан стзпжнуреа Ангалиор. Репбелика саэ Статэриле зните, кз врео 14 мiа. де Дзквиторі; капітала Вашингтен (Washington) апої Бостн, Найюрк, Филадельфия, Балтимор. Ан репбелика Мехико: Акапзлакз ши Веракрзс; Ан Гатемала: Гатемала; Ан Колумбия: Караккас, Богота; Кито; Ан Перу: Лима; Ан Боливия: Чикисака; Ан Чиле: Ст. Жаго; Ан Парагаї: Асунсион; Ан Статэриле ла Плата: Буенос Аїрес; Ан Брзгаї: Монтевидео; Ан Ампзрциа Бразилиеї: Рио Јанейро, Бавиа; Ан инсэла Квеа: Хабана. Инсэле аре Америка млате, маї вестите сжнт: Алезтеле, Цара фокзлаш, Сидшглана, Сендвичлана, Фалкланд, Антилеае мауи ши мичи, инсэлае Бахама, Бермздицеле, Гренландиа, Шпицберга ши Беффінсланд.

Австриялия. (Polinesia.)

Ачеаста а чинчеа парте а пзмжнтэлаш афлатз пе ла 1615 де Оланзи, стз дин пзмжнтэла зскаат Оландиа ноз ши дин о мвциме маре де инсэле каре ампревнз вор кспринде 200,000 милиард пзтрате. Клима ан инсэле есте домоалз дар ан Оландиа ноз е фоарте калдз. Продактзри аре ши ачестз парте а пзмжнтэлаш, де каре нз сз маї афаз пе аїреа.

Дзквитории чей беки ай Австралией афлауи аколо сжнт маї тоци фоарте крззи, знии маї фзр' де ничи о релицие; дедаци а жзртфи ши а мжнка карне де ом (канібали) аши оморж првничі а сз рзскої сжнцерос, ши змелз маї млат ан пїелеа голаз. Ансз тотш сзлватичии ачешиа, пе ла знеле локзри вздеск зн характер де мїраре блжнд ши вредник де ізбире. Англиї маї вжртос пзн тоатз стрздания, ка сз лзцеаскз антре джншиї кредінца крешинеаскз ши омениреа. Нзмврла Дзк. ва фи ка ла 1,500,000.

Пе знде аз кспринс европении, сз антемеiazз ши аичи ораше, динтрекаре есте чел динтжи Сидни (Sidney) ан Оландиа ноз.

Инсэле маї анзмнате сжнт: Гинеа ноз, Георгия ноз, Каледониа ноз, Сееландиа ноз, инсэлае Мариане, Кароліне, инсэлае Социетэциї, Маркезеле, инсэлае Приетинией ши Сандвич.